

**राज्यात सन २००७-०८ मध्ये कृषि चिकित्सालयाची
स्थापना व बळकटीकरण करण्याबाबत.**

महाराष्ट्र शासन

**कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : कृषिचि २५०७/प्र.क्र.१७१/३-अे
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : २२ जानेवारी, २००८**

वाचा : शासन निर्णय, कृषि पशुसंवर्धन दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्रमांक

- १) धोरण-१०९७/प्र.क्र.१७/१७-अे, दिनांक ७ जानेवारी, १९९८
- २) कृषिचि-२५०७/ प्र.क्र.६८/३-अे, दिनांक ९ मार्च, २००७
- ३) शासन निर्णय वित्त विभाग क्रमांक-संकीर्ण १००६/प्र.क्र.१३१/कोषा प्रशासन-५ दिनांक १५ मे, २००७
- ४) अंदाज-१००७/प्र.क्र.६६/२-अे, दिनांक २८ मे, २००७
- ५) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्रमांक जा.क्र./कृचि/स्थापना व बळकटीकरण /२००६-०७/
४०५/विप्र-७, दिनांक २५ मे, २००७

प्रस्तावना :

संदर्भाधिन दिनांक ७ जानेवारी, १९९८ च्या शासन निर्णयात उल्लेखिल्याप्रमाणे राज्यात टप्याटप्याने कृषि चिकित्सालये स्थापन करण्यात आली आहेत. ही कृषि चिकित्सालये स्थापन करताना ज्या ठिकाणी मूलभूत प्रशिक्षण सुविधा उपलब्ध आहेत, अशा ठिकाणीच कृषि चिकित्सालयांची निवड करण्यात आली आहे. प्रत्येक कृषि चिकित्सालये स्थापन करण्याकरिता आवश्यक असलेल्या मूलभूत सुविधा म्हणजे प्रशिक्षण, प्रशिक्षण भवनाचे बांधकाम, त्यासाठी लागणारे फर्निचर व प्रशिक्षण साहित्य, प्रयोगशाळा, ग्रंथालय, संग्रहालय तसेच माती व पाणी परिक्षण, एकात्मिक किड व्यवस्थापन, निमर्क क्लिनिक, प्रक्रिया, यंत्र सामुग्री व साधन सामुग्री व इतर आकस्मिक किरकोळ साहित्य इत्यादीकरिता खर्च अपेक्षित आहे. आतापर्यंत स्थापित करण्यात आलेल्या २३१ कृषि चिकित्सालयाचे बळकटीकरण करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

३. सन १९९७-९८ पासून ते सन २००५-०६ पर्यंत कृषि विभागाच्या २३१ प्रक्षेत्रावर कृषि चिकित्सालये टप्याटप्याने स्थापन करण्यात आली आहेत. सन २००७-०८ मध्ये राज्यात जिल्हास्तरावर सर्व कृषि चिकित्सालये आणि तालुका स्तरावर कृषि चिकित्सालय स्थापन करणे या योजनेसाठी अर्थसंकल्पित करण्यात आलेल्या रु. १००.०० लक्ष निधीपैकी रु.५०.०० लक्ष (रुपये पन्नास लक्ष मात्र) निधी खर्च करण्यास शासनाची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे. हा निधी खालील लेखाशिर्षाखाली योजनेच्या सन २००७-०८ मधील मंजूर तरतूदीतून खर्च करण्यात यावा.

मागणी क्रमांक-डी-४

२४०१ पीक संवर्धन

१०९ विस्तार व प्रशिक्षण

(०१)(२९) कृषि चिकित्सालयाचे बळकटीकरण

३३ अर्थसहाय्य

(२४०१३५९२)

४. अशा प्रकारे मंजुरी देण्यात आलेल्या निधीमधून सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट "अ" मधील ठिकाणी अतिरिक्त यंत्रसामुग्री खरेदी करण्यासाठी तसेच काही ठिकाणी शेड उभारणी, वीज कनेक्शन इ. बाबीकरिता तरतूद उपलब्ध करून देण्यासाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे व या निधीचे आवश्यकतेनुसार वितरण करण्यास प्राधिकृत करण्यात येत आहे. कृषि चिकित्सालयांची स्थापना व बळकटीकरण करण्याकरिता आवश्यक त्या मार्गदर्शक सूचना संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी संबंधितांना निर्गमित कराव्यात.

५. वरील प्रमाणे मंजूर केलेला निधी अर्थसंकल्पीय तरतूदीच्या मर्यादेत व मासिक निधी विवरणपत्राप्रमाणे वित्त विभागाने विकसित केलेल्या " संगणकीय अर्थसंकल्प विवरण प्रणाली नुसार वित्त विभागाच्या संदर्भाधिन क्रमांक ५ व कृषि व पदुम विभागाच्या संदर्भाधीन क्रमांक ६ येथील शासन निर्णयाची काटेकोरपणे अंमलबजावणी होईल याची दक्षता आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी घ्यावी.

६. स्थापित करण्यात आलेल्या एकूण २३१ कृषि चिकित्सालयांपैकी परिशिष्ट "अ" मध्ये दर्शविलेल्या ३० कृषि चिकित्सालयांचे बळकटीकरण करण्याकरिता आवश्यक असलेला निधी सन २००७-०८ मध्ये उपलब्ध होणाऱ्या अनुदानातून विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून व प्रचलित नियमांचे पालन करून खर्च करण्यास व त्यासाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यास शासन मंजुरी देण्यात येत आहे. त्याचा घटकनिहाय तरतूदीचा अंतर्भाव खाली दर्शविल्याप्रमाणे आहे :-

(रुपये लाखात)

अ.क्र	घटक	मंजूर निधी	भौतिक लक्ष	वित्तीय तरतूद
१	कृषि चिकित्सालयावरील कृषि प्रशिक्षण, सल्ला व कृषि प्रक्रियेबाबत अतिरिक्त साधनसामुग्री व यंत्र सामुग्री खरेदी करणे शेड उभारणी, वीज कनेक्शन इ. बाबी	५०.००	३०	५०.००
	एकूण	५०.००		५०.००

७. हे आदेश शासन निर्णय वित्त विभाग क्रमांक-संकीर्ण १००६ /प्र.क्र.१३१/कोषा-प्रशासन-५, दिनांक १५ मे, २००७ अन्वये निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचा अवलंब करून प्रधान सचिव (कृषि) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

८. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक संकेतांक २००८०१२२१५१२९०१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वीणा राऊत)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
कृषि संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१० प्रतींसह)

सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
सर्व कृषि सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,
सर्व जिल्हा अधिकारी, कृषि अधिकारी,
महालेखाकार, महाराष्ट्र-१, मुंबई (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता)
महालेखाकार, महाराष्ट्र-२, नागपूर (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता)
सर्व विधान मंडळ सदस्य, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२
नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
अवर सचिव, (२-अे), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२,
निवड नस्ती (३-अे)